

i hvert Fald er det sikkert, at jeg ikke kan stemme for Forslaget, som det foreligger, og derfor skal jeg anføre to Grunde. Den første Grund er den, at det saakaldte Forlig savner Mandat fra Vælgerne. Og naar jeg siger, at de Herrer, der have indgaaet Forliget, have savnet et Mandat fra Vælgerne i saa Henseende, saa gælder det ikke det gamle Højre. Det gælder ikke de Herrer Meningsfæller i det andet Ting, for de have sikkert nok haft Mandat fra Vælgerne i saa Henseende. Hele Højre over det ganske Land er jo særdeles glad ved det, og jeg tvivler intet Øjeblik om, at deres Folketingsmænd have handlet i god Overensstemmelse med deres Vælgere. Men noget andet gælder de 25; de have sikkert ikke haft noget Mandat fra deres Vælgere i saa Henseende. De have handlet paa Trods af det Mandat, deres Vælgere have givet dem. De have jo Gang efter Gang ude blandt Vælgerne — ogsaa ved sidste Valg 1892 — betonet deres ubrødelige Grundlovstrofast og betonet, at de aldrig paa nogen Maade vilde være med til at bevilge noget til Fæstningen, Brovifterne o. s. v. Med andre Ord, de have ladet dem vælge paa vor Politik, paa den samme Grund, vi staa paa den Dag i Dag. Men ikke desto mindre gif de hen og gjorde det modsatte, og det tør jeg sige, at dertil have de ikke haft Mandat fra deres Vælgere. Derfor er jeg berettiget til at sige, at, fra den Side set, er det ikke noget virkeligt Forlig, der foreligger. Det er første Gang, Vælgerne skulle til at aflægge Vidnesbyrd om dette saakaldte Forlig, ved de nu forestaaende Folketingsvalg i næste Maaned. Under disse Forhold er det os om at gøre, at Forliget staa klart for Forligsvennernes Regning indtil næste Valgdag. Vi ville betone vor Stilling baade her i dette Ting og i det andet, vi ville ikke have nogen Lod eller Del i dette, i det mindste ikke for Vælgerne have accepteret det. — Dernæst betyder denne vor Stilling over for Finanslovens Indhold eller over for dens Forbindelse med Forliget endvidere dette, at vi forbeholde os vor fri Stilling i Fremtiden med Hensyn til Fæstningen. Det er det høje Ting bekendt, at vi i mange Aar atter og atter have gentaget, at vi anstaa denne Fæstning for at være Danmarks Ulykke, Danmarks Ulykke i en dobbelt Henseende. Det er jo den, der umuliggør, at vi kunne komme til at gøre noget klækteligt, træde til med nogen klækelig Hjælp enten her eller hist. Derfor ikke den og alt, hvad dermed staa i Forbindelse, var, saa vilde det være muligt, at vi kunne komme baade Agerbruget og de andre økonomiske Gødhverv til Hjælp og i det hele taget arbejde baade

i den ene og den anden Retning paa Velvære saavel i materiel som i aandelig Henseende her i vort Folk. Det er noget, vi have betonet Gang efter Gang, at denne Fæstning tærer Folkets Marv, den tærer vore Kræfter. Saa kan man tale saa meget, man vil, om Agerbrug og Udvikling osv. — vi komme ingen Begne, saa længe denne Fæstning, og hvad dermed staa i Forbindelse, sluger alt, hvad der kan tilvejebringes. Det er den ene Grund, hvorfor vi anse den for at være vort Fædrelands Ulykke. Den anden Grund er ikke mindre, og det er den, at vi tro for vist, at den ikke har noget med Danmarks Forsvar at gøre. Det er en Misforstaaelse, naar man tror, at denne Fæstning og Danmarks Forsvar have noget med hinanden at gøre. Vi tro, at det er noget, der er ødelæggende for Danmark, det er et Sværd, der er for tungt for os, vi magte ikke at føre det. Vi frygte for, at den vil føre til en Gentagelse af 1807, da fremmede Magter lappedes om at tage vor Flaade, vi frygte for, at Stormagterne skulle lappes om at besætte eller tage denne Fæstning, og set fra den Side, er det jo klart, at saa fører Fæstningen snarere til Ødelæggelse af vor Selvstændighed end til et Værn for den. Da det er vor Opfattelse, vor inderlige Overbevisning, som vi ikke have forandret, at Fæstningen fremfor alt er Danmarks Ulykke, vil det høje Ting kunne forstå, at vi ved alle Midler, der staa til vor Raadighed, ville være med til en hvilken som helst virksom Modstand mod den, og derfor forbeholde vi os vor fremtidige Stilling i den Retning.

Jeg holder af at tale aabent, klart og ærligt, og jeg skal da med Hensyn til Fremtiden sige to Ting. Vi ville her som alle Begne bøje os for de bestaaende Love. En af de store Grundbetingelser i vor Politik er netop Respekten for Lovene, vi bøje os selv for flette Love. Respekten for Lovene er den første Grundbetingelse for, at det skal gaa vel i et Samsund, og derfor have vi altid holdt paa, at vi ikke vilde være med til at nægte, hvad der flyder af bestaaende Love. Det er altid blevet stærkt betonet af afdøde Berg, og vi, der ville fortsætte hans Gerning, skulle holde os denne Regel efterrettelig i alle Maader, og denne Regel ville vi ogsaa holde os efterrettelig i vor fremtidige Færd. Endvidere ville vi anvende de Kræfter, vi raade over, paa det Formaal at komme Fæstningen til Livs, naar der overhovedet maatte være Udsigt dertil. Men jeg vil ogsaa sige, at naar den Dag kommer — og jeg er vis paa, at den kommer — da vor Opfattelse staa igennem i Befolkningen, at denne Fæstning er vor Ulykke, da ville